

III upozna

1992

Na koncertu održanom 22. aprila u Muzeju pozorišne umetnosti Srbije, pijanistkinja Nada Kolundžija je interpretirala dela Džona Kejdža. Koncert prikazuje Melita Milin.

Nada Kolundžija, afirmisana kao kompetentni tumač savremene domaće i svetske muzike, bila je nezaobilazna ličnost za učešće u ciklusu koncerata Klasici XX veka i naši savremenici, koji se održava u izložbenoj sali Muzeja pozorišne umetnosti. Organizator je agencija Jngokonzert, koja je atraktivno osmislila ceo ciklus, želeći da osvetli raznovrsne uticaje koje su centralne ličnosti muzike ovog veka imale na naše novije kompozitorsko stvaralaštvo. Nastup Nade Kolundžije je predstavljao treće veće ciklusa, posle koncerta u januaru, kada su predstavljani francuski kompozitori i naši stvaraoči koji deluju u njihovom ozračju, i februarskog koncerta sa delima klasika džeza i kompozitora tzv. "etno-džeza". Predstoje još koncerti u maju, junu i septembru, koji treba da doprinesu svestranijem sagledavanju našeg savremenog muzičkog trenutka.

Prvobitna namera pijanistkinje da na program stavi dela Berda Ligetija, Olivjara Mesijana i Vuka Kulenovića, nije na žalost mogla da se realizuje zbog tehničkih problema u vezi sa klavirrom. Zbog toga se ona opredelila za Kejdžove Sonate i Interludijume za preparirani klavir, koje je već sa uspehom javno izvodila i snimila na gramofonsku ploču. To je zaista bila izuzetna prilika da se u Beogradu uživo čuje neko delo ovog američkog kompozitora koji je snažno uticao na posleratni razvoj avangardne muzike u svetu, posebno tokom pedesetih i šezdesetih godina, dok su kod nas njegove ideje naišle na plodno tlo u deceniji koja je sledila.

Kejdz je Sonate i Interludijume komponovao od 1946. do 1948. godine, u fazi svog stvaranja kada je bio preokupiran ritmičkom organizacijom strukture muzičkog materijala. Šesnaest sonata se nižu u grupama od po četiri, koje razdvajaju interludijumi, a tim što su drugi i treći dati uzastopno, markirajući sredinu forme. Možda su daleke uzore za ove koncizne dvodelne sonate, sa znacima za ponavljanje oba dela, predstavljale Skarlatijeve sonate za čembalo. Kejdz je svoj metod rada

na ovom delu definisao kao "promišljenu improvizaciju" i muzički tok se zaista vrlo prirodno odvija, i pored isplanirane i precizne ritmičke organizacije. Kompozitorova fascinacija muzikom Azije, naročito Indije i Jave, ogleda se u melodiji u kojoj se mogu prepoznati neki njihovi odjeci, a uticala je i na način kako je koloritne mogućnosti prepariranog klavira upotrebio u cilju transponovanja nekih zvukova gamelana. Sonate i preludijumi ne spadaju dakle u farsični i provokativni deo Kejdžovog opusa, kojim je svojevremeno šokirao svetsku muzičku javnost, već predstavljaju onaj deo njegovog stvaralaštva, koji je već odavno prihvaćen na koncertnim podiumima.

Pedesetominutno delo pijanistkinja Nada Kolundžija je izvela sigurno, ubedljivo i koncentrisano, sa preciznom artikulacijom koja je neophodna za jasno prikazivanje njegove složene, promenljive, krajnje izdiferencirane ritmičke dimenzije. U njenoj interpretaciji Sonate i preludijumi su posedovale mekoću i ravnost, a potrebnu reskost dobijale u delovima sa naglašenim perkusivnim svojstvima klavira. Spretno koristeći dva pedala, ona je iscrpila bogatstvo alikvotnih boja u melodijskom toku, proisteklim iz prepariranog klavira. U punom smislu se kao interpretator založila za delo koje je izvodila, svirajući u jednom dobu, ne popustajući u intenzitetu ekspresije do samoga kraja.

Nada Kolundžija je pouzdan tumač i kompozicija klasičnog repertoara, ali za našu sredinu posebno dragocena kao oduševljeni interpretator savremene muzike, omogućavajući da kod nas zaviruje mnogo strana dela koja bismo inače čuli samo sa snimaka, podjednako se angažujući i za domaće stvaralaštvo. Dajuci mi time često i važan podsticaj. Verujemo da bi jedan koncert sa delima koja je ona premijerno izvela, potvrdio tu činjenicu u punoj meri, predstavljajući relevantan izbor savremenog srpskog stvaralaštva za klavir ili kamerne ansamble.